הכל ממירין פרק ראשון תמורה ו.

מסורת הש"ס

א) (לקמן ז:), ב) כ"ק נ:, ג) סם סו., ד) כ"מ קיג., ה) (מ' גרסינן לקמן ניחא עפי' דהוא פטור מוקדם ביאורא יש), ו) כ"ק נ:. פנחס דין פח. מסמ הגה:, ז) כ"ק כח. נד. נדרים מד: חולין קלד: נדה נח., ח) כ"מ פח: פה:, ט) דף ז:, י) (כ"מ קיד:), כ) (וע"ע תוס' כ"מ קטו. ד"ה והיכ ומשום שני לוים), ל) כ"ל המוצר.

הגהות הב"ח

(א) גב' תמיב לו ולאבי וכו' תמיב לו הוה ממיגא מיסוקא דעבד עבד וכו': (ב) שם חסר כ"כ ויעין בכ"מ מה שחסר: (ג) שם כל הני שיטי אביי כל"ל ותוס ד' נמחק: (ד) רש"י ד"ה ולאביי לחכי: (ה) ד"ה מחזיר וכו' גבי כל"ל ותוס ר' נמחק: (ו) ד"ה שאני וכו' ומסק: (ז) ד"ה מחזיר וכו' ליעולין לו ולדרשקין: (ח) תוס' ד"ה ומסקת וכו' דלא מהני לכ"ע כדמפרש בסוגיא:

הגהות הגר"א

[א] גב' ותנן מחזיר את הכר. עי' רש"י ותוס' וי"ל דלא משמע שם כן ע"ש. וי"ל דקמן דמכריחא סס קרי"ל מ"ר המלוה וכו' פ"ש דף שלא נרשות הדין קנ: [ב] שם לא נהדר קמ"ל. נ"ר רש"י ל"ל ד"ל רבא שאני כתם דמשמע עד כא הכתם תשיבו לי ולאביי ל"ל מד לכתות יום ומד לכתות לילה ומרבי ומרי אמר אמר ומרי: [ג] שם שאני מהני דל"ק עוד תעזוב תעזוב ימיתל. מלת עוד ומלת ימיתל יש למתוק: [ד] רש"י ד"ה שאני מי' ודי"ה ה"נ כו' (הסב תשיבנו לו). נ"ש ל"ל מתשיב הא כתיב בהדיא כבא הכתם ונו' ועוד מי לא אמת אלא מרבינו ואביי לא דרים מלי פרק ולאביי וכן קשיא על ל"ש ל"ל קמ"ל דעד כות. ועוד מלי פרק ולאביי ועוד מה מיקן מד לכתות כו' הא גם לרבא ל"ל כן ועוד כי כל הכתובים מדברים כמכתן כרשות. וי"ל דה"פ שאני כתם דאמר כו' דאמר כו' ולאמרינן דבא ולא אמרינן דבא דף לא נרשות מנין ת"ל הסב תשיב ולא תאמר לבעל תשיב לבעל ולאביי וכן לא דרים מלי פרק ולאביי אבל אם הקדימו ונעל מעשרו מן הכרי הראיל ומאחר שנעשה כרי שנמרה מלאכתו לתרומה ולמעשר חייב בן לוי להשלים לו מה שנפחת לו מתרומה גדולה. ואמר ליה רב פפא לאביי א"כ הראיל מעשר מן המעשר אמרתי לך ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר אפילו הקדימו בכרי למעשר ראשון ליפטר מתרומה גדולה א"ל אביי הא כתיב מכל מעשרותיכם תריסו אלמא דאע"ג דקא מתעשר מעשר ראשון קמי דהשקול תרומה גדולה תרומו דהדר לפרוש תרומה גדולה: ומה ראית לדבות את הכרי ולהוציא את השבלין. משום דהאי מיהדן הכרי ונתחייב בתרומה גדולה]: (הולד) דגלל אחר הכנום. היינו אחר האלמנה והגרושה ונעשי חלל ומדקאמר אחר הכנום אלמא דאי עבד מהני דאי לא מהני אמאי הולך אחר הכנום. ל"א מדתפסי בה קידושי אלמא שבשלה ואביי דאמר מהני אמר להני איצטריך לא יחלל בי חילולין עושה אי לזרעו דפסול לכהונה וא' לאלמנה דפסולה לכהן הדיוט:

עין משפט נר מצוה

סח א מי' פ"ה מהל' ערכין וחרמים הל"ה עי' כ"מ: סט ב מי' פ"ב מהל' גזילה הל"ח טוש"ע חו"מ סי' סס סעי' ה:
ג ג מי' פ"ז מהל' גזילה הל"י:
נא ד מי' פ"ב מהל' מלוה הל"ה טוש"ע חו"מ סי' לז סעי' טח:
נב ה מי' פ"ח מהל' מתנות עניים הל"י:
נג ו מי' פ"ה סס הלכה כ"ז:
נד ז מי' פ"ב מהל' מלוה ולוה הל"ח טוש"ע יו"ד סי' קפז סעיף ה:

תורה אור השלם

1. ושור ושה שדוע וקלוט נדבה תעשה אתו ולנדר לא ירצה: ויקרא כב כג
2. לא תעשק את רעך ולא תגזל לא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר: ויקרא יט יג
3. והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא:
ויקרא כו כב
4. כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבט עבטו: דברים כד י
5. השב תשיב לו את העבוט בבא השמש ושכב בשלמתו וברכך ולך תהיה צדקה לפני יי אלהיך: דברים כד יג
6. ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יי אלהיכם: ויקרא כג כב
7. וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יי אלהיכם:
ויקרא יט י

מוסף רש"י

(ראה לקמן דף ז ע"א)

רבינו גרשום

מעשרו. אבל עכשיו בשקדמו הלוי ונטל עשר ממאה נשארו תשעים וכשחזר כהן ונוטל מהללו הרי מצאה לפי שיעור שיהא עכשו הרי נתמעטה תרומה גדולה כו' ובן לוי פטור הוא מלהשלים לו אותו פחות שנחסר לו מתרומה גדולה ואינו נותן לו אלא תרומת מעשר בלבד שנאמר והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר מעשר מן המעשר אמרתי לך ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר אבל אם הקדימו ונטל מעשרו מן הכרי הראיל ומאחר שנעשה כרי שנמרה מלאכתו לתרומה ולמעשר חייב בן לוי להשלים לו מה שנפחת לו מתרומה גדולה. ואמר ליה רב פפא לאביי א"כ הראיל מעשר מן המעשר אמרתי לך ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר אפילו הקדימו בכרי למעשר ראשון ליפטר מתרומה גדולה א"ל אביי הא כתיב מכל מעשרותיכם תריסו אלמא דאע"ג דקא מתעשר מעשר ראשון קמי דהשקול תרומה גדולה תרומו דהדר לפרוש תרומה גדולה: ומה ראית לדבות את הכרי ולהוציא את השבלין. משום דהאי מיהדן הכרי ונתחייב בתרומה גדולה]: (הולד) דגלל אחר הכנום. היינו אחר האלמנה והגרושה ונעשי חלל ומדקאמר אחר הכנום אלמא דאי עבד מהני דאי לא מהני אמאי הולך אחר הכנום. ל"א מדתפסי בה קידושי אלמא שבשלה ואביי דאמר מהני אמר להני איצטריך לא יחלל בי חילולין עושה אי לזרעו דפסול לכהונה וא' לאלמנה דפסולה לכהן הדיוט:

נדבה תעשה אותו [1] [ט]זה קדשי בדק הבית ותנן [כ] [א]המקדיש תמימין לבדק הבית אע"פ שהוא בלא תעשה מה שעשה עשוי תיובתא דרבא אמר לך [ג] [רבא] ממקום שנתרבו בעלי מומין לגבי מזבח נתרבו תמימין לבדק הבית [ד] והרי גזל דרחמנא אמר [2] לא תגזול [ז]ותנן הגוזל עצים ועשאן כלים צמר ועשאן בגדים [ח] [3]משלם כשעת הגזילה תיובתא דרבא אמר לך רבא שאני התם דאמר קרא [3]אשר גזל [י] כמה שגזל ולאביי האי אשר גזל מיבעי ליה [כ]על גזילו שלו [3]מוסיף חומש על גזילו של אביו אינו מוסיף חומש והרי משכון דרחמנא אמר [4] לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו [ל]ותנן [מ]מחזיר את הכר [א] בלילה ואת המחרישה ביום [ז] תיובתא דרבא אמר לך רבא שאני התם דאמר קרא [ח] [5]השב תשיב (לא) [ט] ולאביי אי לאו דאמר רחמנא השב תשיב ה"א איסורא עבד אי בעי ניהדר ואי בעי לא נהדר קמ"ל [י] [ב] [כ] (חסר ל"א) והרי פאה דרחמנא אמר [6] לא תכלה פאת שדך [ל]בקוצרך [מ]ותנן מצות פאה להפריש מן הקמה לא הפריש מן הקמה [נ] יפריש מן העמרים לא הפריש מן העמרים יפריש מן הכרי עד שלא מירחו [נא] מירחו [נב] מעשרו ונותן לו משום רבי ישמעאל אמרו [נג] אף מפריש מן העיסה [נד] תיובתא דאביי אמר לך אביי שאני התם דאמר קרא [נ] (עזב) [7]תעזוב [8]תעזוב יתירא ורבא אמר לך [נו] יש לך [נז] עזיבה אחרת [נח] שכזו ואיזו זה המפקיר כרמו [נט]דתניא [ס]המפקיר כרמו והשכי' לשחר ובצרו חייב בפרט ועוללות בשכחה ובפאה ופטור מן המעשר אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי והשתא דשנינן כל הני שינויי [נא] [נב] דאביי ורבא במאי פליגי ברבית קצוצה קמיפלגי וכדרבי אלעזר [נג]דא"ר אלעזי' רבית [נד]קצוצה יוצאה בדיינין אבק

משלמין כשעת הגזילה. דשיעור קנה אלמא מהני ותיובתא דרבא: **מחזיר** את הכר בלילה ואת המחרישה ביום ותיובתא דרבא. דלמ' לא מהני לא היה מפיסתו תפיסה והיה לו להחזירם לבעלים מכל וכל [נו] ואם תאמר מנלן דהא מתניתין במשכנו אלא נרשות אחרים אבל במשכנו אלא בית דין קאמר דמחזיר הכר בלילה והמחרישה ביום לא עבר אכל היכא דעבר אימא לך דלא מהני וי"ל דהך משנה מיתניא בפרק המקבל (נ"מ דף קנ.) גבי משכנו אלא נרשות אחרים בעל מייני המלוה מחיצו לא ימשכנו אלא בבית דין ולא יכנס לביתו ליטול משכונו שנאמר בחוץ תעמוד היו לו שני כלים נוטל אחד ומניח אחד מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום אלמא אשלא נרשות קאי [נו]:

שאני התם דאמר קרא השב תשיב. וא"מ הא דאמר פרק אלו מציאות (נ"מ דף לא:) הסב תשיב אין לי [אלא] שמשכנו נרשות אלא נרשות מנין ת"ל הסב תשיב מכל מקום משמע דאי לאו הסב תשיב ה"א דמשכנו אלא נרשות אינו צריך הסבה והכא אמר לרבא דאי לאו הסב תשיב ה"א דלא מהני תפיסתו והיה צריך להחזיר מכל וכל וצריך לפרש דרבא מי אין לי אלא במשכנו נרשות דמחזיר וטועלה אבל משכנו אלא נרשות מנין דמחזיר וטועלה דמהניא תפיסתו ת"ל הסב תשיב מכל מקום ולאביי ה"פ אין לי אלא לצריך להחזיר כלל אלא במשכנו נרשות מנין לצריך להחזיר לו כלל כיון דעביד מהני ולא מהדר ת"ל הסב תשיב מ"מ ומכי נמי קאמר הסב תשיב דלאביי מי לאו דאמר רחמנא הסב תשיב ה"מ לאוסולא עבד ולא בעי מהדר ולא בעי לא מהדר קמ"ל וקשה מהכא דסוף פ' המקבל (נ"מ דף קנו.) דהכא גבר דאחבל סכינא דאלמנתא מחכיתא אמא לקמיה דאביי א"ל זיל אהדר משום דכירים שעורין בהן אוכל נפש וכיון דאית ליה לאביי דלא עבד מהני אמאי קא"ל זיל אהדר [נה]א"ל דמייני אלא נתכוין לעבור [נו]מתני' פ' המקבל (שם קנו.) חבל איתיתם ורכב ליקח סתים וקבה כיון דאית ליה לאביי דאית ליה מקנה נחזה כדאמר בני סכינא דאלמנתא זיל אהדר א"כ אמאי לקי לאו הניחתן לעשה הוא ולפי מה דפירשתי ניחא דהא דאמר אביי זיל אהדר מייני בשלה נתכוין לעבור והא דתנן דלקי בתמכוין לעבור ויש מתגלים דהא דאמר דלקי מיירי בשאינה יכולה להחזיר [נז]אלא שיכולה לתקן ולהחזיר כגון שנתבר בתרא דמכות (דף קו:) משמע דיכולה לתקן כר דתלמודן הוא לא [נח] מהני מיטול [ס]: **אף** פשיטא מן העיסה. ואין שיטה שם קושה: **אמר** אביי שאני התם דאמר קרא [נ] (עזב) תעזוב ורבא אמר לך כו'. וא"מ הכא משמע דלאביי אלעזרין תעזוב ולרבא לא אלעזרין וכרים הנחל עלים (נ"ק דף נז.) משמע דאיכא דאביי מוכח מהך מילתא דרבי ישמעאל דשיטה במקומו עומד ורבא דחי ליה ואמר שאני הכא דכתיב תעזוב ימיתל ל"ל דהכא דת"ק פירש דלאביי דאמר לו עכשיו מהני מי לא כתיב תעזוב ימיתל לא היה צריך להפרש פאה מיד שעבר אלא מכלה מיהו לת"ק מי אשמעי בידו ושמה ממנו עיקר קנאה בשינוי ואיצ"ל לרבי דאמר פאה מכלן ואילך אבל ר' ישמעאל דאמר ימיתל מן העיסה אית ליה דשינוי במקומו עומד ולא הוה ס"ל בעלמא דשינוי קונה לא היה מפרש מן העיסה ולא"ל דכתיב תעזוב ימיתל אלעזרין שפיר דהיכא דלא אישתמי אע"ג דבעלמא מי עביד מהני הכא לא מהני משום הכי קאמר ת"ק לצריך להפרש פאה אע"ג דעבר אלא מכלה ואין צריך תעזוב ימיתל ת"ק לא מיקמי היכא דאישתמי פטור דשינוי קונה ור' ישמעאל סבר דבעלמא שינוי קונה אבל הכא לא קנה משום דכתיב תעזוב ימיתל: **המפקיר** כרמו והשכים לבקר ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ופאה. פירש"י אע"ג דהפקר פטור מכל אלו הפקר כו' הא מיהא ופקיה לן מתעזוב ימיתל דכולהו כתיב תעזוב ימיתל (ג) אומר"י דהמוכן אלו היכא דזכה בגוף הסדה אבל היכא דלא זכה רק בפירות פטור מכולהו: **והשתא** דשנינן כל הני שינוי אביי ורבא באמא אליבי. וא"מ נימא דפליגי בהני כגון אדם שנשכנו אלא לגרם את אשתו ואחר כך עבר ונירסה דלאביי מהני ולרבא לא מהני נירסון כיון דעבר אמימרא דרחמנא (ג)אים נומר כיון שאין האיסור (ד) כמו לא יוכל לגאלה אלא שהוא (ה) בדה את האיסור בכה"ג לא אמר רבא דלא מהני וקשיא דרבינו גרגיו אמאי לא קאמר דפליגי בהני כגון אם פדה בטר או מעבר או חרמים (ו) (ז) לא מהני לכ"ע דמפרש סוגיא דלאביי לא לקי כיון דלא מהני דהכי אמר אבל אם לעל דהיכא דלא מהני לא לקי ולרבא לקי משום דעבר אממרת דרחמנא ל"ע.

נדבה תעשה אותו. ואמרינן לקמן (דף ז:) אלו קדשי בדק הבית יצ) ואיכא למשמע אותו אתה מתפיס לבדק הבית ואי אתה מתפיס תמימין לבדק הבית: **כגון פעשר.** כדדרשינן לקמן (ט) וידבר ה' אל משה לאמר (ויקרא כב) לא לאמור: **מהיכא דאיתרבו בעלי מומין למזבח. דקדשי בדיעבד: איתרבו כו'.** דהא בהוה קרא כתיב ולנדר לא יעלה ואמרינן לקמן (דף ז:) אלו קדשי מזבח וכתיב לא יעלה דמשמע כ) רצוי לא מרצו הא מקדש קדשי ואיתקום תמימין לבדק הבית לבעלי מומין למזבח דאמר קרא נעלי מומין לגבי מזבח נתרבו תמימין לבדק הבית ד) והרי גזל דרחמנא אמר [2] לא תגזול ה) ותנן הגוזל עצים ועשאן כלים צמר ועשאן בגדים ו) [3]משלם כשעת הגזילה תיובתא דרבא אמר לך רבא שאני התם דאמר קרא [3]אשר גזל ז) כמה שגזל ולאביי האי אשר גזל מיבעי ליה ח) על גזילו שלו [3]מוסיף חומש על גזילו של אביו אינו מוסיף חומש והרי משכון דרחמנא אמר [4] לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו ט) ותנן י) מחזיר את הכר כ) בלילה ואת המחרישה ביום ל) תיובתא דרבא אמר לך רבא שאני התם דאמר קרא מ) [5]השב תשיב (נא) ולאביי אי לאו דאמר רחמנא השב תשיב ה"א איסורא עבד אי בעי ניהדר ואי בעי לא נהדר קמ"ל נ) (חסר ל"א) והרי פאה דרחמנא אמר [6] לא תכלה פאת שדך נא) בקוצרך נב) ותנן מצות פאה להפריש מן הקמה לא הפריש מן הקמה נג) יפריש מן העמרים לא הפריש מן העמרים יפריש מן הכרי עד שלא מירחו נד) מירחו נה) מעשרו ונותן לו משום רבי ישמעאל אמרו נו) אף מפריש מן העיסה נז) תיובתא דאביי אמר לך אביי שאני התם דאמר קרא נ) (עזב) [7]תעזוב [8]תעזוב יתירא ורבא אמר לך נח) יש לך נט) עזיבה אחרת ס) שכזו ואיזו זה המפקיר כרמו נא) דתניא [ס]המפקיר כרמו והשכי' לשחר ובצרו חייב בפרט ועוללות בשכחה ובפאה ופטור מן המעשר אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי והשתא דשנינן כל הני שינוי נב) נג) דאביי ורבא במאי פליגי ברבית קצוצה קמיפלגי וכדרבי אלעזר נד)דא"ר אלעזי' רבית נה)קצוצה יוצאה בדיינין אבק

וכצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ופאה. פירש"י אע"ג דהפקר פטור מכל אלו הפקר כו' הא מיהא ופקיה לן מתעזוב ימיתל דכולהו כתיב תעזוב ימיתל (ג) אומר"י דהמוכן אלו היכא דזכה בגוף הסדה אבל היכא דלא זכה רק בפירות פטור מכולהו: **והשתא** דשנינן כל הני שינוי אביי ורבא באמא אליבי. וא"מ נימא דפליגי בהני כגון אדם שנשכנו אלא לגרם את אשתו ואחר כך עבר ונירסה דלאביי מהני ולרבא לא מהני נירסון כיון דעבר אממרת דרחמנא (ג)אים נומר כיון שאין האיסור (ד) כמו לא יוכל לגאלה אלא שהוא (ה) בדה את האיסור בכה"ג לא אמר רבא דלא מהני וקשיא דרבינו גרגיו אמאי לא קאמר דפליגי בהני כגון אם פדה בטר או מעבר או חרמים (ו) (ז) לא מהני לכ"ע דמפרש סוגיא דלאביי לא לקי כיון דלא מהני דהכי אמר אבל אם לעל דהיכא דלא מהני לא לקי ולרבא לקי משום דעבר אממרת דרחמנא ל"ע.

מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום ותיובתא דרבא. דלמ' לא מהני לא היה מפיסתו תפיסה והיה לו להחזירם לבעלים מכל וכל [נו] ואם תאמר מנלן דהא מתניתין במשכנו אלא נרשות אחרים אבל במשכנו אלא בית דין קאמר דמחזיר הכר בלילה והמחרישה ביום לא עבר אבל היכא דעבר אימא לך דלא מהני וי"ל דהך משנה מיתניא בפרק המקבל (נ"מ דף קנו.) גבי משכנו אלא נרשות אחרים בעל מייני המלוה מחיצו לא ימשכנו אלא בית דין ולא יכנס לביתו ליטול משכונו שנאמר בחוץ תעמוד היו לו שני כלים נוטל אחד ומניח אחד מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום אלמא אשלא נרשות קאי [נו]:

שאני התם דאמר קרא השב תשיב. וא"מ הא דאמר פרק אלו מציאות (נ"מ דף לא:) הסב תשיב אין לי [אלא] שמשכנו נרשות אלא נרשות מנין ת"ל הסב תשיב מכל מקום משמע דאי לאו הסב תשיב ה"א דמשכנו אלא נרשות אינו צריך הסבה והכא אמר לרבא דאי לאו הסב תשיב ה"א דלא מהני תפיסתו והיה צריך להחזיר מכל וכל וצריך לפרש דרבא מי אין לי אלא במשכנו נרשות דמחזיר וטועלה אבל משכנו אלא נרשות מנין דמחזיר וטועלה דמהניא תפיסתו ת"ל הסב תשיב מכל מקום ולאביי ה"פ אין לי אלא לצריך להחזיר כלל אלא במשכנו נרשות משכנו אלא נרשות מנין לצריך להחזיר לו כלל כיון דעביד מהני ולא מהדר ת"ל הסב תשיב מ"מ ומכי נמי קאמר הסב תשיב דלאביי מי לאו דאמר רחמנא הסב תשיב ה"מ לאוסולא עבד ולא בעי מהדר ולא בעי לא מהדר קמ"ל וקשה מהכא דסוף פ' המקבל (נ"מ דף קנו.) דהכא גבר דאחבל סכינא דאלמנתא מחכיתא אמא לקמיה דאביי א"ל זיל אהדר משום דכירים שעורין בהן אוכל נפש וכיון דאית ליה לאביי דלא עבד מהני אמאי קא"ל זיל אהדר [נה]א"ל דמייני אלא נתכוין לעבור [נו]מתני' פ' המקבל (שם קנו.) חבל איתיתם ורכב ליקח סתים וקבה כיון דאית ליה לאביי דאית ליה מקנה נחזה כדאמר בני סכינא דאלמנתא זיל אהדר א"כ אמאי לקי לאו הניחתן לעשה הוא ולפי מה דפירשתי ניחא דהא דאמר אביי זיל אהדר מייני בשלה נתכוין לעבור והא דתנן דלקי בתמכוין לעבור ויש מתגלים דהא דאמר דלקי מיירי בשאינה יכולה להחזיר [נז]אלא שיכולה לתקן ולהחזיר כגון שנתבר בתרא דמכות (דף קו:) משמע דיכולה לתקן כר דתלמודן הוא לא [נח] מהני מיטול [ס]: **אף** פשיטא מן העיסה. ואין שיטה שם קושה: **אמר** אביי שאני התם דאמר קרא [נ] (עזב) תעזוב ורבא אמר לך כו'. וא"מ הכא משמע דלאביי אלעזרין תעזוב ורבא לא אלעזרין וכרים הנחל עלים (נ"ק דף נז.) משמע דאיכא דאביי מוכח מהך מילתא דרבי ישמעאל דשיטה במקומו עומד ורבא דחי ליה ואמר שאני הכא דכתיב תעזוב ימיתל ל"ל דהכא דת"ק פירש דלאביי דאמר לו עכשיו מהני מי לא כתיב תעזוב ימיתל לא היה צריך להפרש פאה מיד שעבר אלא מכלה מיהו לת"ק מי אשמעי בידו ושמה ממנו עיקר קנאה בשינוי ואיצ"ל לרבי דאמר פאה מכלן ואילך אבל ר' ישמעאל דאמר ימיתל מן העיסה אית ליה דשינוי במקומו עומד ולא הוה ס"ל בעלמא דשינוי קונה לא היה מפרש מן העיסה ולא"ל דכתיב תעזוב ימיתל אלעזרין שפיר דהיכא דלא אישתמי אע"ג דבעלמא מי עביד מהני הכא לא מהני משום הכי קאמר ת"ק לצריך להפרש פאה אע"ג דעבר אלא מכלה ואין צריך תעזוב ימיתל ת"ק לא מיקמי היכא דאישתמי פטור דשינוי קונה ור' ישמעאל סבר דבעלמא שינוי קונה אבל הכא לא קנה משום דכתיב תעזוב ימיתל: **המפקיר** כרמו והשכים לבקר ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ופאה. פירש"י אע"ג דהפקר פטור מכל אלו הפקר כו' הא מיהא ופקיה לן מתעזוב ימיתל דכולהו כתיב תעזוב ימיתל (ג) אומר"י דהמוכן אלו היכא דזכה בגוף הסדה אבל היכא דלא זכה רק בפירות פטור מכולהו: **והשתא** דשנינן כל הני שינוי אביי ורבא באמא אליבי. וא"מ נימא דפליגי בהני כגון אדם שנשכנו אלא לגרם את אשתו ואחר כך עבר ונירסה דלאביי מהני ולרבא לא מהני נירסון כיון דעבר אממרת דרחמנא (ג)אים נומר כיון שאין האיסור (ד) כמו לא יוכל לגאלה אלא שהוא (ה) בדה את האיסור בכה"ג לא אמר רבא דלא מהני וקשיא דרבינו גרגיו אמאי לא קאמר דפליגי בהני כגון אם פדה בטר או מעבר או חרמים (ו) (ז) לא מהני לכ"ע דמפרש סוגיא דלאביי לא לקי כיון דלא מהני דהכי אמר אבל אם לעל דהיכא דלא מהני לא לקי ולרבא לקי משום דעבר אממרת דרחמנא ל"ע.

שיטה מקובצת

א) אותו אותו אתה מקדיש תמימים הבית ואי אתה מקדיש תמימים לבדק הבית: ב) ותנן המתפיס תמימים כו'. איכר דבינו ברוך הינו מתני' דמס' שקלים המקדיש נכסיו והיו בהם דברים הראויין למזבח זכרים כו' והרמים ילוו עם שאר נכסים לבדק הבית אלמא אם המתפיס תמימים לבדק הבית קדושה חלה עליהן. תוס': ג) לך רבא מתיבא דראיתרבי בעלי: ד) והרי גזל כו'. רא"ת כיון דמהני אמאי משלם כלל ד"ל דהא לא קשיא דקרא כתיב והשיב אם הגזילה אבל מ"מ מוכח שפיר דמהני מדרמשלם כשעת הגזילה דאי לא מהני מדני הרי כפקרון ירשלם בהדשה. תוס': ה) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ו) גזל ישנו דמה שגזל יחזיר ואם לאו לא יחזיר ואביי האי אשר גזל כו' מוסיף חומש ואינו מוסיף חומש על גזילו של אביו: ז) ביום אלמא קניה למשכון ותיובתא דרבא דאי לא מהני (מהני) מעשיו מעכו מכל וכל הוה לו להחזיר. תוס': ח) השב תשיב לרבות אפילו משכונו באיסורא לדין השב תשיב כבוא השמש ולא להשיב לגמרי. תוס': ט) תשיב ואביי

(אות ל' ומחק); פשיטא דאינו חייב להחזיר לגמרי דהא אהני מעשיו אלא כי איצטריך קרא משום דס"ד א' כו'. מר' מתוס': י) עי' בהשמטות בסוף המסכת: יא) הקמה מפרש מן אות ר' נמחק: יב) מרחמו מר' המלוק פני הכרי ברחת שקורין אלא בלעז כמו המגרת רטיה ואינו לשון (מעיכה אלא לשון משיחה) כמו (שבלות שפרחן) (שעושין בלוח שמחליק) בכרי. א"ה עיין בערוך ערך מרח ע"ה. מר' מתוס': יג) עי' בהשמטות בסוף המסכת: יד) אף מפרש מן העיסה. אבל רבנן פטרי דסבר שינוי קונה. תוס'. איתבא דאביי מרבנן פרוך דכיון דלא הפריש מן הקמה דעבר על לא תכלה לפטור מן הפאה וכ"ש מר' שמעאל: טו) א"ל נ"א חצוצה תעזוב לחכי הוא דאחר יש לך עזיבה אחרת דחייב לבשקב פאה מיניה ואינו כר': טז) אחרת שהיא כזו: יח) שינויי אביי ורבא במאי פליגי א"ל ברבית: יט) הבית דאלו לאוכה אינו בשר לא לגרר ולא לנבבה ואיכא לדמרש אותו אחה: כ) דמשמע דרצויי לא: כא) תיבת מלוה נמחק: כב) השב תשיב לו: כג) דקני ואביי דיבורי דקרא כו' והשב תשיב איצטריך: כד) לן נראה בעיני דהכי: כה) לאשמעינן מרכיחי דתעזוב ימיתל כו' לא קנייה בשינוי הס"ד: כו) וכל אפילו ביום וא"ת: כז) קאי כלומר ראם נכנס מחדיר כו' ועי"ל דמשמע ליה דמחדיר משמע בכל ענין: כח) כפ) עי' בהשמטות בסוף המסכת: כ) לחחזיר ובינל הבשה דהשב תשיב ולא: כא) לא שייך בישול (תיכת שייך מ"ב למעלה כל תיכת מהני עכ"ה): כב) (כג) עי' בהשמטות בסוף המסכת: כד) האיסור. ס"א כתוב בתורה אלא: כה) שהוא גרם את האיסור מעצמו בכה"ג: כו) עי' בהשמטות בסוף המסכת:

ונותן פאה); תיובתא דאביי. דאלמא לא מהני אלא חייב ליתן מכל מקום; עזב תעזוב. דהוה יכול למיפר לעני ולגר עזב מאי תעזב ריבה ס"מ; חייב בפרט ובעוללות בשכחה ובפאה. רבל הני כתיב בהו תעזוב דריבה אפילו הפקר; ופטור מן המעשר. דלא כתיב ביה תעזוב; ונהשתא

ט) נדבה לל"ל דכתיב שרוע וקלוט נדבה תעשה אותו ואין נעלי מומין כדמפרש בנכוחות ודרשינן אותו אתה מקדיש תמימין לבה"ב כל"ל ואם מקדיש תמימין לבה"ב כל"ל ואם מקדיש תמימין לבה"ב כל"ל ואם